

ARKIVVERKET
RIKSARKIVET

Samdok

samla samfunnsdokumentasjon

RAPPORT 2017

Delprosjekt privatarkiv
PRIORITERT OPPGAVE
PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv

Utarbeidet av
Kirsti Gulowsen

Rapportdato
01.12.2017

SAMDOK delprosjekt: Privatarkiv	Prioritert oppgave: PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv	SAK (ePhorte):	Dato:	Side: 1 av 6
Forfatter: Kirsti Gulowsen m.fl.	Tittel: Sluttrapport 2017 – Nettverksutvikling privatarkiv			

OPPGAVE	<i>PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv</i>
Ansvarlig delprosjekt	<i>Privatarkiv</i>
Arbeidsgruppens leder	Kirsti Gulowsen (Oslo byarkiv/Arkivforbundet)
Arbeidsgruppens medlemmer	Helena Maliniemi (Finnmark fylkesbibliotek), Solveig Lindbach Jensen (Arkiv i Nordland), Erik Roll (MiST), Gunnar Morsund (IKA Møre og Romsdal), Kjetil Djuve (Telemarksarkivet), Ann Tove Manshaus (Vestfoldarkivet), Katja Nicolaysen (Museene i Akershus), Liv Ramskjær (Museumsforbundet), Kjetil Landrog (Arkivforbundet), Eli Solberg (Kulturrådet) Arkivverket: Ellen Røsjø (FORV/Bevar), Vidar Bjørnsen (FORV/Bevar)
Målformulering	Trekke samarbeidspartnerne med i utviklingen av koordineringsrollen nasjonalt og regionalt. Utredning med forslag til modeller, herunder: <ul style="list-style-type: none">• Kartlegge behovet for større og åpnere regionale nettverk• Foreslå struktur/samarbeidsform
Relaterte aktiviteter/prosjekter	<u>AV</u> : Oppfølging av privatarkivstrategien <u>AV</u> : Koordinering av fylkeskoordinerende ledd/nettverk for privatarkiv SAMDOK: PRIV 2017_3 LoCloud-Nettverk – pilot lydarkiv SAMDOK: PRIV 2017_4 Bevarings- og formidlingsnettverk næringssektorer
Sammendrag	Privatarkiv oppbevares på tvers av ABM-sektoren og i lokalhistoriske samlinger. Det er gjennomgående lite ressurser til å prioritere privatarkivarbeidet. En enkel spørreundersøkelse viser at det oppleves et sterkt behov for nettverk for kompetanseheving og erfaringsutveksling regionalt. AV ønsker i utgangspunktet å styrke ordningen med fylkeskoordinerende ledd. Det er naturlig at systemet av fylkeskoordinerende ledd i tråd med dette utvikles til reelle nettverksnav på tvers av ABM-sektoren. Konklusjon Arkivverkets ansvar for de fylkeskoordinerende leddene opptrappes til å utvikle et landsspennende nett hvor de enkelte fylkesleddene rustes og ansvarliggjøres til igjen å utvikle sine fylker og skape forbindelser på tvers av disse.
Oppfølging / anbefalinger om videre arbeid	Anbefalinger som forventes fulgt opp i Arkivverkets linje – evt. av partnere: <ul style="list-style-type: none">• Fylkeskoordinerende institusjoner styrkes som ledd i den nasjonale strukturen for privatarkivarbeidet og utvikles til et fagutviklende fellesskap.• AV avsetter midler til å stimulere samhandling og erfaringsutveksling mellom de fylkeskoordinerende leddene.• Arkivverket søker å knytte midler til virksomheten de fylkeskoordinerende

SAMDOK delprosjekt: Privatarkiv	Prioritert oppgave: PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv	SAK (ePhorte):	Dato:	Side: 2 av 6
Forfatter: Kirsti Gulowsen m.fl.	Tittel: Sluttrapport 2017 – Nettverksutvikling privatarkiv			

	<p>institusjonene skal drive, og formulerer tydelige ambisjoner til disse som nav for privatarkivarbeidet i sitt fylke/region. Søke at de gis mulighet til å føre en samkatalog for institusjoner uten Asta, jf. arkivlovens § 13 b.</p> <p>Anbefalinger som forventes fulgt opp på det regionale nivået :</p> <ul style="list-style-type: none">• Fylkeskoordinerende institusjoner tar opp privatarkivfeltet som del av det fylkeskommunale ansvaret og arbeider for at dette tas inn i regionreformen.• Tar initiativ til at midler settes av til privatarkiv og inngår i planarbeid i de nye regionene.• De fylkeskoordinerende kartlegger ytterligere arkivmiljøer innenfor ABM-sektoren i sitt fylke og søker å inkludere disse i sitt nettverk.
Vedlegg	<ol style="list-style-type: none">1. Questback-rapport, spørreundersøkelse2. Questback-rapport, spørreundersøkelse, datasett

SAMDOK delprosjekt: Privatarkiv	Prioritert oppgave: PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv	SAK (ePhorte):	Dato:	Side: 3 av 6
Forfatter: Kirsti Gulowsen m.fl.	Tittel: Sluttrapport 2017 – Nettverksutvikling privatarkiv			

2017-2 Nettverksutvikling for privatarkiv

Deltakere

Kirsti Gulowsen (Oslo byarkiv/Arkivforbundet, leder), Helena Maliniemi (Finnmark fylkesbibliotek), Solveig Lindbach Jensen (Arkiv i Nordland), Erik Roll (MiST, Rørosmuseum), Gunnar Morsund (IKA Møre og Romsdal), Kjetil Djuve (Norsk Industriarbeidermuseum), Ann Tove Manshaus (Vestfoldarkivet), Katja Nicolaysen (Museene i Akershus), Vidar Bjørnsen (Arkivverket), Ellen Røsjø (Arkivverket), Eli Solberg (Kulturrådet), Liv Ramskjær (Museumsforbundet), Kjetil Landrog (Arkivforbundet).

Det har vært nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Solveig Lindbach Jensen, Kjetil Djuve, Ann Tove Manshaus, Katja Nicolaysen, Vidar Bjørnsen, Eli Solberg/Liv Ramskjær og Kirsti Gulowsen.

Status og utfordringer

Privatarkiv oppbevares både i arkivinstitusjoner, museer, bibliotek og lokalhistoriske samlinger. I følge Arkivstatistikken for 2016 oppbevares det privatarkiv i til sammen 135 institusjoner. Her regnes de konsoliderte museene som ett museum og Arkivverket som én arkivinstitusjon, selv om arkivene oppbevares og forvaltes på mange enheter. I tillegg oppbevarer mange frivillige lag og foreninger arkiv, og antallet reelle arkivholdere bør oppjusteres betraktelig.

Litt over 1/3 av privatarkivene oppbevares i museum, bibliotek og lokalhistoriske samlinger, mens i underkant av 2/3 oppbevares i arkivinstitusjoner. I følge Arkivstatistikken er ordningsgraden relativt lav (67 %), og i institusjoner utenfor arkivsektoren er andelen enda lavere. Arkivsektoren mangler ressurser til å prioritere privatarkivarbeidet, og museer, bibliotek og lokalhistoriske samlinger har liten mulighet til å prioritere arkivarbeid generelt, hverken med ordning og katalogisering eller å inneha arkivfaglig kompetanse og stillinger.

De fylkeskoordinerende leddene er tenkt som ledd i den nasjonale strukturen for privatarkivarbeidet og skal bidra til å oppfylle *Retningslinjer for privatarkivarbeid*, og arbeide med planer og arbeidsdeling innen fylket. Med den nye privatarkivstrategien og *Evaluering av fylkeskoordinerende ledd i privatarkivarbeidet* fra 2016 går det frem at Arkivverket ønsker å styrke ordningen.

I dag fungerer de fylkeskoordinerende leddene som nettverksnav innen sine fylker i Norge, men i varierende grad. Likevel er dette jevnt over den viktigste kontaktflaten regionale, arkivbevarende institusjoner i mellom. I tillegg kommer nasjonale konferanser. Imidlertid oppleves, særlig for mindre institusjoner, et behov for mer uformelle og utvidede nettverk på tvers av ABM-sektoren. Utover fylkeskoordineringen oppleves et behov for erfaringsutveksling og felles kompetanseheving, som ikke nødvendigvis er bundet av dagens fylkesgrenser.

Formål

Formål med arbeidsgruppen er å kartlegge behovet for større og åpnere regionale nettverk, og å foreslå modeller for eventuelle nettverk.

SAMDOK delprosjekt: Privatarkiv	Prioritert oppgave: PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv	SAK (ePhorte):	Dato:	Side: 4 av 6
Forfatter: Kirsti Gulowsen m.fl.	Tittel: Sluttrapport 2017 – Nettverksutvikling privatarkiv			

Oppsummering av arbeidet

Det har vært avholdt møter, det er gjennomført en bred questback-undersøkelse, og sirkulering av dokument på e-post.

Det ble utarbeidet en enkel spørreundersøkelse for å kartlegge behov og ønsker utover landet. Responser var overveldende positiv til en form for nettverksbygging.

Arbeidsgruppen konkluderte raskt med at all nettverksbygging må skje med de fylkeskoordinerende leddene som nav og utgangspunkt.

Spørreundersøkelsen

Spørreundersøkelsen ble søkt å være så enkel og lite forpliktende som mulig for å fange opp også mindre arkivbevarende enheter. Den ble sendt ut til 344 respondenter i fylkesnettverkssystemet, institusjoner som rapporterer til museums- og arkivstatistikken. I prinsippet ble den ikke sendt til historielag o.l., men mange kom likevel med ved innsamling av adresser. Svarandelen var på 40 %, mange som er del i en større, konsolidert institusjon svarte ikke på selvstendig grunnlag. Besvarelsene gir likevel en ganske god pekepinn om behovene og ønskene utover i landet (Vedlegg 1).

Resultater av spørreundersøkelsen

Et stort flertall ønsker et slags forum for privatarkivarbeidet. Det ble avdekket et klart ønske om fora for kompetanseheving/kursing/fagseminarer. Størst ønske er det for temaene digitalt arkivmateriale, foto, film og lyd, selv om alle tema ble ansett som interessante.

Folk ønsker at foraene fungerer både lokalt i fylket, og opp på landsomspennende nivå.

Selv om noen kunne tenke seg forskjellige former for facebook-forum, er de aller fleste opptatt av fysiske møter og tematiske, faglige seminarer.

Generelt er institusjonene godt fornøyd med den fylkeskoordinerende strukturen, men melder ønsker om at rollen utvides, og at de fylkesdekkende nettverkene utvikles til faglige forum.

Oppsummering av ønskene:

- Utvikling av de fylkesdekkende nettverkene til å arbeide med lokal/regional kompetanseheving og faglig utveksling.
- Erfaringsutveksling gjennom fysiske møter.
- At Arkivverket knytter midler til virksomheten og formulerer tydelige ambisjoner til den.
- Kursing og faglig utvikling, ev. muligheter for hospitering, etter mønster av tidligere kursing gjennom Arkivforbundet og Museumsforbundet.

Konklusjoner

Det er generelt en bred enighet om et felles behov for større nettverk for utveksling av erfaringer, kursing m.m. og at de fylkesdekkende nettverkene utvikles til også å være faglige fora på tvers av ABM-sektoren.

SAMDOK delprosjekt: Privatarkiv	Prioritert oppgave: PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv	SAK (ePhorte):	Dato:	Side: 5 av 6
Forfatter: Kirsti Gulowsen m.fl.	Tittel: Sluttrapport 2017 – Nettverksutvikling privatarkiv			

Nettverksstrategi og modell

Det synes hensiktsmessig at de eksisterende fylkesnettverkene utvikles til å fungere som grunnlag for bredere samhandling og faglig utvikling. Dette tenkes i to nivåer, nasjonalt og regionalt. De fylkeskoordinerende leddene bindes tettere sammen som et nasjonalt nettverk som kan inspirere og lære av hverandre. En slik samlet gruppe vil stå bedre rustet for samhandling og kompetanseheving regionalt og lokalt. Den økte kontaktflaten vil skape grunnlag for miljøer som har nytte av kontakt på tvers av fylkesgrensene, for eksempel for tematisk samarbeid. Et smidig nettverk vil også lette Arkivverkets kontakt ut mot også de helt små lokalmiljøene.

De fylkeskoordinerende leddene skal være tilretteleggere for de regionale/fylkesvise miljøenes utvikling og pådriver for kompetanseheving og faglig utvikling av feltet generelt, f.eks. programvare, lyd, rettighetsproblematikk, oppbevaring, registrering og publisering osv. De skal sørge for å inkludere også de helt små arkivmiljøene i felles kompetanseheving. Samtidig kan det fylkeskoordinerende leddet søke å pleie relasjonen til de regionale myndighetene for å øke forståelsen for feltet.

Kommende regiongrenser er foreløpig ikke vedtatt. Når disse kommer vil antall regioner synke dramatisk, fra dagens 19 til 11. Trøndelag blir en region fra 1.2.2018, mens de resterende regionene trer i funksjon 1.1.2020. Dette kan skape geografiske spenn som vil være en stor utfordring å overkomme for de nye regionenes praktiske samarbeid, og gode nettverk vil være viktigere enn noensinne. Det er viktig at kapasiteten ikke bygges ned ved overgang til nye regioner og at man bevarer den fylkesvise lokalkjennskapen, lokale strukturer og bevaringsinstitusjoner. Jo større avstand, jo høyere terskel. Det er ønskelig at de nye regionene får et tydelig ansvar innen privatarkivfeltet. Fokus og kompetanse på privatarkivfeltet er varierende i de nåværende fylker. Ved fylkessammenslåinger vil det derfor være ulike behov for strategier for videre utvikling.

Konklusjon

Arkivverkets ansvar for de fylkeskoordinerende leddene opptrappes til å utvikle et landsspennende nett hvor de enkelte fylkesleddene rustes og ansvarliggjøres til igjen å utvikle sine fylker og skape forbindelser på tvers av disse.

Tiltak

- Det nasjonale nettverket av fylkeskoordinerende ledd videreutvikles.
 - Hyppige/lengre nettverksamlinger, for eksempel to ganger pr år hvorav én over to dager. For å sikre godt oppmøte påtar Arkivverket seg å gi tilskudd til deltagere med dyr reise, etter en nøkkel (f.eks. overskytende kr 5000 e.l.).
 - Arkivverket sørger for at alle fylkeskoordinerende ledd har en oppdatert kontaktliste over nettverket til enhver tid.
 - Et internt, lukket facebook-forum eksisterer allerede for de 19 fylkeskoordinerende institusjonene. Her vil man kunne ha raske diskusjoner om relevante tema. Dette forumet bør fortsatt forankres i Arkivverket.
- De fylkeskoordinerende leddene stimuleres til å arbeide planmessig lokalt i sitt fylke med nettverksbygging og kompetanseheving.
 - Kursing og seminarer
 - Felles prosjekter og faglig utvikling.
 - Åpne, dynamiske fora i sosiale media der regional diskusjon kan foregå.

SAMDOK delprosjekt: Privatarkiv	Prioritert oppgave: PRIV 2017_2 Nettverksutvikling privatarkiv	SAK (ePhorte):	Dato:	Side: 6 av 6
Forfatter: Kirsti Gulowsen m.fl.	Tittel: Sluttrapport 2017 – Nettverksutvikling privatarkiv			

- Pleie relasjonen til regionale myndigheter via tilgjengelige kanaler og forvaltningsstrukturer.

- De fylkeskoordinerende leddene stimuleres til å skape miljøer på tvers av fylkesgrensene.
 - samlinger med fokus på bestemte emner eller arkivfaglige utfordringer.
 - tematiske fellesprosjekter osv.
 - etablering av fellesprosjekter innenfor innsamling eller bestemte temaer/emner
 - arkivfaglig utvikling på tvers av institusjonstype eller/og fylke

Andre forslag til tiltak

- Nytrykk/ny utgave av de tre arkivarbeid-heftene til LLP (Arkivforbundet)
- Utvikle kurspakker i samarbeid mellom Museumsforbundet, Arkivforbundet, Arkivverket.
- Kursing gjennom Arkivforbundet/Museumsforbundet.
- Mulighet for mindre grupper (f.eks. på Facebook) for spesialtema.
- åpne for utvidet bruk av Asta (for flere enn arkivinstitusjonene), eventuelt at de fylkeskoordinerende institusjonene/AV kan føre en samkatalog for institusjoner uten ASTA, jf. arkivlovens § 13 b.

Anbefalinger som forventes fulgt opp i Arkivverkets linje

- Arkivverket tilrettelegger for at nettverket av fylkeskoordinerende ledd utvikles til å bli et fagutviklende fellesskap.
- Arkivverket avsetter midler til å stimulere samhandling og erfaringsutveksling mellom de fylkeskoordinerende leddene.
- Arkivverket søker å knytte midler til virksomheten de fylkeskoordinerende institusjonene skal drive og formulerer tydelige ambisjoner til den
 - Det formuleres forventninger og rapporteres årlig om aktiviteten.
 - Hvert fylke kan søke støtte til å utvikle og vedlikeholde bevaringsplaner på privatarkivfeltet.
 - De fylkeskoordinerende leddene stimuleres til å arbeide planmessig lokalt i sitt fylke med nettverksbygging og kompetanseheving.
 - De fylkeskoordinerende leddene stimuleres til å skape miljøer på tvers av fylkesgrensene.
- Fylkeskoordinerende institusjoner/Arkivverket gis mulighet til å føre en samkatalog for institusjoner uten Asta i sitt fylke, jf. arkivlovens § 13 b.